

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

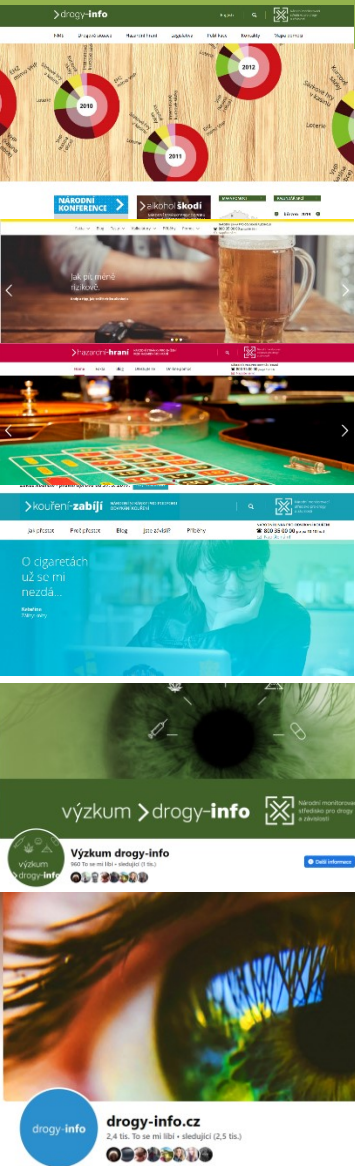
NMS: studie mezi adiktologickými službami a využití dat v monitoringu situace

Mgr. Pavla Chomynová

Mgr. Barbora Orliková, Ph.D.

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS)

spolupráce se státními a nestátními organizacemi a institucemi

realizace vlastních studií a analýz

pro Radu vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí a vládu

pro Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost a další mezinárodní instituce

Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2022

Zaostřeno

6

prosinec 2022

NÁVYKOVÉ LÁTKY V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2019

Průběh závislosti přináší (příliš) hravých zvlášť a trendů v oblasti užívání návykových látek publikovaných ve Vědecké zprávě o stavu ve všech drog v České republice v roce 2019 – shrnuje aktuální situaci a vztah v oblasti protidrogové politiky, uvádí nejnovější zavedených na rozšíření a zdroj užívání drog, shrnuje situaci a změny v oblasti závislosti. Látky a závislosti risk, postojů vztah k závislosti a drogami a aktuální trendy na drogových trzích. Doplní minulému roku shrnuje více informací z oblasti tabáku a alkoholu (k informacím o trendu a rozvoji užívání příbuzných z oblasti dopravy, užívání nebo neobdobí tabáku a alkoholu) a také se věnuje aktuální situaci v oblasti návykových látek a adiktologickým službám v období výskytu onemocnění COVID-19 na jaře 2020.

Národní protidrogová politika a její kontext

Protidrogová politika v roce 2022. Za protidrogovou politiku považujeme soubor opatření, která jsou zaměřena na snížení škodlivosti užívání drog, snížení rizik závislosti a snížení kriminality spojené s drogami. V roce 2022 se zaměřujeme na tyto oblasti: 1. Zvyšování informovanosti a prevence. 2. Léčba závislosti. 3. Sociální integrace a podpora lidí s závislostí. 4. Mezinárodní spolupráce. 5. Výzkum a monitorování. 6. Opatření zaměřená na děti a mládež. 7. Opatření zaměřená na pracovní trh. 8. Opatření zaměřená na veřejnou správu. 9. Opatření zaměřená na bezpečnost. 10. Opatření zaměřená na právní systém. 11. Opatření zaměřená na vzdělávání. 12. Opatření zaměřená na kulturu. 13. Opatření zaměřená na sportovní prostředí. 14. Opatření zaměřená na zdravotní péči. 15. Opatření zaměřená na sociální služby. 16. Opatření zaměřená na rodinu. 17. Opatření zaměřená na komunitu. 18. Opatření zaměřená na církev. 19. Opatření zaměřená na umění. 20. Opatření zaměřená na vědu. 21. Opatření zaměřená na technologii. 22. Opatření zaměřená na ekonomiku. 23. Opatření zaměřená na životní prostředí. 24. Opatření zaměřená na klimatickou změnu. 25. Opatření zaměřená na bezpečnost občanské společnosti. 26. Opatření zaměřená na bezpečnost veřejnosti. 27. Opatření zaměřená na bezpečnost dopravy. 28. Opatření zaměřená na bezpečnost práce. 29. Opatření zaměřená na bezpečnost škol. 30. Opatření zaměřená na bezpečnost sportovních akcí. 31. Opatření zaměřená na bezpečnost kulturních akcí. 32. Opatření zaměřená na bezpečnost koncertů. 33. Opatření zaměřená na bezpečnost festivalů. 34. Opatření zaměřená na bezpečnost plesů. 35. Opatření zaměřená na bezpečnost tanečních akcí. 36. Opatření zaměřená na bezpečnost diskotek. 37. Opatření zaměřená na bezpečnost klubů. 38. Opatření zaměřená na bezpečnost barů. 39. Opatření zaměřená na bezpečnost restaurací. 40. Opatření zaměřená na bezpečnost kaváren. 41. Opatření zaměřená na bezpečnost kávy. 42. Opatření zaměřená na bezpečnost alkoholu. 43. Opatření zaměřená na bezpečnost tabáku. 44. Opatření zaměřená na bezpečnost marihuany. 45. Opatření zaměřená na bezpečnost kokainu. 46. Opatření zaměřená na bezpečnost amfetaminu. 47. Opatření zaměřená na bezpečnost heroínu. 48. Opatření zaměřená na bezpečnost opiátů. 49. Opatření zaměřená na bezpečnost psychedelických látek. 50. Opatření zaměřená na bezpečnost halucinogenů. 51. Opatření zaměřená na bezpečnost sedativ. 52. Opatření zaměřená na bezpečnost anestetik. 53. Opatření zaměřená na bezpečnost léků. 54. Opatření zaměřená na bezpečnost doplňků stravy. 55. Opatření zaměřená na bezpečnost kosmetiky. 56. Opatření zaměřená na bezpečnost parfémů. 57. Opatření zaměřená na bezpečnost deodorantů. 58. Opatření zaměřená na bezpečnost mýdel. 59. Opatření zaměřená na bezpečnost šampánů. 60. Opatření zaměřená na bezpečnost vína. 61. Opatření zaměřená na bezpečnost piva. 62. Opatření zaměřená na bezpečnost sýrů. 63. Opatření zaměřená na bezpečnost masa. 64. Opatření zaměřená na bezpečnost zeleniny. 65. Opatření zaměřená na bezpečnost ovoce. 66. Opatření zaměřená na bezpečnost hub. 67. Opatření zaměřená na bezpečnost koření. 68. Opatření zaměřená na bezpečnost soli. 69. Opatření zaměřená na bezpečnost octu. 70. Opatření zaměřená na bezpečnost kyselin. 71. Opatření zaměřená na bezpečnost zásad. 72. Opatření zaměřená na bezpečnost oxidů. 73. Opatření zaměřená na bezpečnost uhlohydrátů. 74. Opatření zaměřená na bezpečnost bílkovin. 75. Opatření zaměřená na bezpečnost tuků. 76. Opatření zaměřená na bezpečnost vlákniny. 77. Opatření zaměřená na bezpečnost minerálů. 78. Opatření zaměřená na bezpečnost vitamínů. 79. Opatření zaměřená na bezpečnost stopových prvků. 80. Opatření zaměřená na bezpečnost kyslíku. 81. Opatření zaměřená na bezpečnost vodíku. 82. Opatření zaměřená na bezpečnost tepla. 83. Opatření zaměřená na bezpečnost chladu. 84. Opatření zaměřená na bezpečnost světla. 85. Opatření zaměřená na bezpečnost zvuku. 86. Opatření zaměřená na bezpečnost magnetického pole. 87. Opatření zaměřená na bezpečnost elektromagnetického záření. 88. Opatření zaměřená na bezpečnost radioaktivního záření. 89. Opatření zaměřená na bezpečnost jaderné energie. 90. Opatření zaměřená na bezpečnost fosilních paliv. 91. Opatření zaměřená na bezpečnost obnovitelných zdrojů energie. 92. Opatření zaměřená na bezpečnost atomové energie. 93. Opatření zaměřená na bezpečnost jaderné bezpečnosti. 94. Opatření zaměřená na bezpečnost jaderné bezpečnosti. 95. Opatření zaměřená na bezpečnost jaderné bezpečnosti. 96. Opatření zaměřená na bezpečnost jaderné bezpečnosti. 97. Opatření zaměřená na bezpečnost jaderné bezpečnosti. 98. Opatření zaměřená na bezpečnost jaderné bezpečnosti. 99. Opatření zaměřená na bezpečnost jaderné bezpečnosti. 100. Opatření zaměřená na bezpečnost jaderné bezpečnosti.

Obsah

1. Úvod
2. Národní protidrogová politika a její kontext
3. Návykové látky v České republice v roce 2019
4. Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2022
5. Závěr

>2022

> Nový koncept schválený vládou ČR dne 19. 7. 2021

Výroční zpráva
o stavu ve věcech drog
v České republice
v roce 2019

> 2019

Výroční zpráva
o hazardním hraní
v České republice
v roce 2020

> 2020

Díličí zprávy

Zpráva o tabákových, nikotinových a souvisejících výrobcích

Zpráva o alkoholu

Zpráva o problematickém užívání psychoaktivních léků

Zpráva o nelegálních drogách

Zpráva o hazardním hraní

Zpráva o digitálních závislostech (2022)

Souhrnná zpráva o závislostech v ČR

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Zpráva
o tabaku
a sociální
v České

Zpráva
o alkoholu
v České

Zpráva
o psychice
v České

Zpráva
o nelegálních
v České

Zpráva
o hazardním hraní
v České republice 2021

> 2021

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Souhrnná zpráva o závislostech v České republice

> 2021

Obsah

Souhrn.....	7
Současná situace a hlavní trendy v oblasti závislostního chování v ČR.....	7
Základní přehled situace v ČR v číslech.....	9
Kapitola 1: Veřejnozdravotní význam návykových látek.....	15
Kapitola 2: Nabídka, trhy a dostupnost návykových látek.....	17
2.1 Tabákové, nikotinové a související výrobky.....	17
2.2 Alkohol.....	18
2.3 Psychoaktivní léky.....	19
2.4 Nelegální drogy.....	19
2.5 Hazardní hrani.....	20
Kapitola 3: Národní politika v oblasti závislosti.....	23
3.1 Politika v oblasti kontroly tabáku a v oblasti alkoholu.....	23
3.2 Politika v oblasti psychoaktivních léků a nelegálních drog.....	23
3.3 Politika a regulace v oblasti hazardního hrani.....	24
3.4 Národní strategie v oblasti závislosti.....	25
3.5 Financování politiky v oblasti závislosti.....	25
Kapitola 4: Adiktologická prevence.....	29
4.1 Systémový rámec v oblasti prevence.....	29
4.2 Všeobecná prevence.....	29
4.3 Selektivní a indikovaná prevence.....	30
4.4 Mediální a informační kampaně.....	30
Kapitola 5: Adiktologické služby.....	33
5.1 Systémový rámec adiktologických služeb.....	33
5.2 Síť adiktologických služeb.....	33
5.3 Certifikace odborné způsobilosti adiktologických služeb.....	36
5.4 Léčba a poradenství prostřednictvím internetu a nových technologií.....	36
5.5 Služby minimalizace rizik.....	36
5.6 Ambulantní programy.....	39
5.7 Substituční léčba.....	39
5.8 Rezidenční programy.....	40
5.9 Následná péče.....	41
5.10 Adiktologické služby ve vězení.....	41
Kapitola 6: Užívání tabákových, nikotinových a souvisejících výrobků a jeho dopady.....	45
6.1 Veřejnozdravotní význam kouření.....	45
6.2 Užívání tabákových a nikotinových výrobků mezi dětmi a mládeží.....	45
6.3 Užívání tabákových a nikotinových výrobků v dospělé populaci.....	46
6.4 Zdravotní důsledky kouření.....	47
6.5 Sociální důsledky kouření.....	48
6.6 Kriminalita spojená s užíváním tabáku.....	48
6.7 Prevence a zdravotní varování před riziky kouření.....	48
6.8 Odvykání kouření a léčba závislosti na tabáku.....	48
Kapitola 7: Užívání alkoholu a jeho dopady.....	51
7.1 Veřejnozdravotní význam užívání alkoholu.....	51
7.2 Užívání alkoholu mezi dětmi a mládeží.....	51
7.3 Užívání alkoholu v dospělé populaci.....	52
7.4 Zdravotní důsledky užívání alkoholu.....	53
7.5 Sociální důsledky a souvislosti užívání alkoholu.....	54
7.6 Kriminalita spojená s alkoholem.....	54
7.7 Zdravotní varování před riziky konzumace alkoholu a krátké intervence.....	55
7.8 Léčba uživatelů alkoholu.....	55

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Zpráva

o digitálních závislostech
v České republice 2022

Zpráva

o nelegálních drogách
v České republice 2022

> 2022

> 2022

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Souhrnná zpráva

o závislostech
v České republice

> 2022

**všechny tematické
zprávy i souhrnná
zpráva se opírají o
data sbíraná v
adiktologických
službách**

Koncept zpráv o závislostech pro r. 2023

Varianta 4 = kompletní, ale minimalistická (6 tematických zpráv ročně + souhrnná)
červen: dvě z témat (každoročně) říjen: čtyři z témat (každoročně)

prosinec: Souhrnná zpráva

**jen vybrané epidemiologické indikátory
ne komplexní přehled (politika, legislativa,
ekonomika)**

Odhad počtu lidí v riziku závislostí

Denní kuřáci

1,5–2,1 mil.

Denní konzumenti alkoholu

800–980 tis.

Rizikové pití alkoholu

1,5–1,7 mil.

› **v tom škodlivé pití**

800–980 tis.

Problematické užívání psychoakt. léků

1,3–1,5 mil.

Intenzivní uživatelé konopných látek

350–465 tis.

› **v tom ve vysokém riziku**

160–250 tis.

Lidé užívající drogy rizikově

44–46 tis.

› **uživatelé pervitinu**

34–35 tis.

› **uživatelé opioidů**

10–11 tis.

Osoby v riziku problémového hraní

170–220 tis.

› **v tom ve vysokém riziku**

91–120 tis.

Osoby v riziku digitální závislosti

380–510 tis.

› **v tom ve vysokém riziku**

90–160 tis.

Dopady užívání, léčba/kontakt se službami, společenské náklady

Závislostní chování	Úmrtí spojená s užíváním	
	Celkem	Přímá (předávkování)
Kouření	16–18 tis.	-
Konzumace alkoholu	6–7 tis.	150–250
Užívání psychoaktivních léků	110–120	40–50
Užívání nelegálních drog	100–150	50–70

Závislostní chování	Odhad počtu osob v kontaktu se službami	Společenské náklady (v Kč)
Kouření	1–2 tis.	100–170 mld.
Konzumace alkoholu	25–35 tis.	35–55 mld.
Užívání psychoaktivních léků	3–4 tis.	n.a.
Užívání nelegálních drog	40–45 tis.	5–7 mld.
Hazardní hraní	2–3 tis.	14–16 mld.
Digitální závislosti	200–300	n.a.

➤ Využití dat ze studií v adi. službách

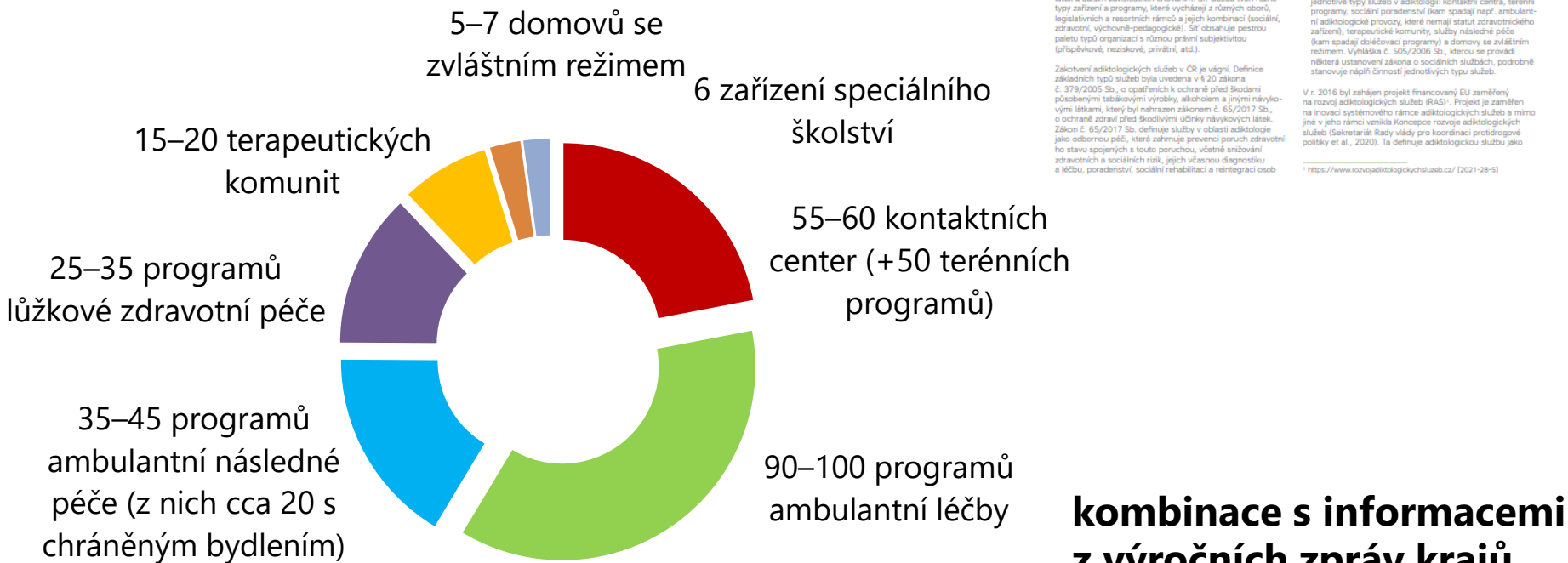

Využití dat ze studií: Sčítání adi. služeb 2020

Sčítání adiktologických služeb 2020

každé 3 roky

v ČR je dlouhodobě 250–300 stacionárních adiktologických zařízení:

SČÍTÁNÍ ADIKTOLOGICKÝCH SLUŽEB 2020

Toto číslo Zaostřena je věnováno studii Sčítání adiktologických služeb 2020, která se zaměřila na popis sítě adiktologických služeb v České republice a na popis charakteristik služeb, jako je organizační struktura, klientela služeb, nabízené a poskytované intervence, personální a finanční zabezpečení. V úvodu jsou popsány dosud známé informace o síti adiktologických služeb v ČR, dále je představena metodika studie a její výsledky. Souhrn hlavních výsledků je uveden v závěru.

Obsah

- Úvod
- Sčítání adiktologických služeb
- Metodika a výzkumný soubor
- Výsledky
- Metodologická omezení
- Shrnutí výsledků

postížených těmito poruchami, přičemž rozšiřuje zdravotní služby, sociální služby a služby poskytované vězeňskou službou. Podrobnější typologii však již zákon neobsahuje.

› Základní rámec pro poskytování adiktologických služeb tak poskytl zákon 372/2011 Sb., o zdravotních službách, a zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách navíc stanovuje podmínky pro ochranné léčení a pro protialkoholní a protitoxikomanickou záchytnou službu (tzv. záchytné stanice).

› Zákon 372/2011 Sb., o zdravotních službách, resp. Vyhláška č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče, rozšiřuje ambulanci pro návykové nemoci, adiktologickou ambulanci, adiktologický stacionář a lůžkové zařízení pro návykové nemoci, které však řadí do zařízení následné péče.

Úvod

› Síť adiktologických služeb poskytuje intervence v rámci širokého spektra problémů spojených s užíváním návykových látek a dalším závislostním chováním. Síť služeb tvoří různé typy zařízení a programy, které vycházejí z různých oborů, legislativních a reserčních rámců a jejich kombinací (sociální, zdravotní, výchovně-pedagogické). Síť obsahuje pestrou paletu typů organizací s různou právní subjektivitou (právníky, neziskové, privátní, atd.).

› Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, definuje jednotlivé typy služeb v adiktologii: kontaktní centra, terénní programy, sociální poradenské (kam spadají např. ambulantní adiktologické provozy, které nemají statut zdravotnického zařízení), terapeutické komunity, služby následné péče (kam spadají dohledovací programy) a domovy se zvláštním režimem. Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, podrobně stanovuje náplň činnosti jednotlivých typů služeb.

Zakončení adiktologických služeb v ČR je vágno. Definice zákeřných typů služeb byla uvedena v § 20 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, který byl nahrazen zákonem č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Zákon č. 65/2017 Sb. definuje služby v oblasti adiktologie jako odbornou péči, která zahrnuje prevenci poruch zdravotního stavu spojených s touto poruchou, včetně snižování zdravotních a sociálních rizik, jejich věcnou diagnostiku a léčbu, poradenství, sociální rehabilitaci a reintegraci osob

V r. 2016 byl zahájen projekt financovaný EU zaměřený na rozvoj adiktologických služeb (RAS)¹. Projekt je zaměřen na inovaci systémového rámce adiktologických služeb a mimo jiné v jeho rámci vznikla Konceptce rozvoje adiktologických služeb (Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky et al., 2020). Ta definuje adiktologickou službu jako

¹ <https://www.rozvojadiktologickychsluzeb.cz/> [2021-28-5]

kombinace s informacemi z výročních zpráv krajů

Využití dat ze studií: Sčítání adi. služeb 2020

Sčítání adiktologických
služeb 2020
každé 3 roky

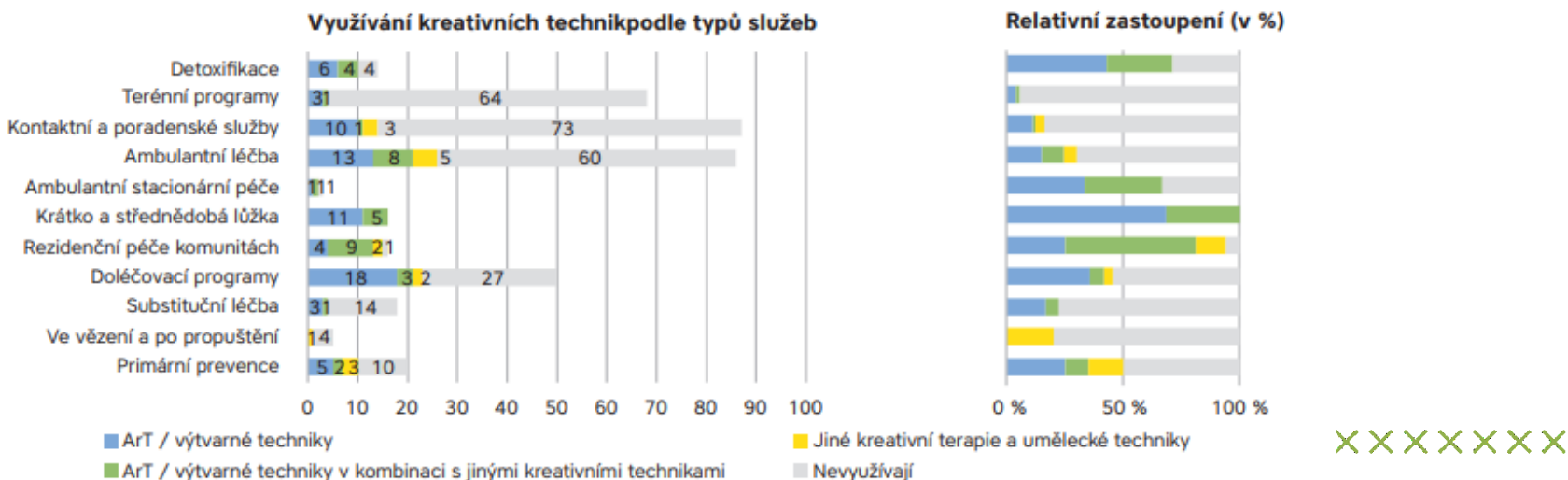
TABULKA 5

Počet jednotek podle kraje sídla, typu služby a statutu

Ukazatel	Typ služby											Celkem***
	DTX	TP	KPS*	AL	STA	K/S RL	TK	DL**	SL	AL VTOS	PP	
Praha	4	6	10	22	4	6	1	10	7	1	4	74
Středočeský	0	8	7	6	4	1	3	5	1	0	4	35
Jihočeský	1	2	5	7	3	1	3	2	1	0	3	25
Plzeňský	0	3	5	4	1	2	0	5	2	1	1	23
Karlovarský	0	2	3	1	0	0	0	0	0	0	0	6
Ústecký	0	11	14	7	1	1	2	4	1	1	1	42
Liberecký	1	1	4	2	1	1	1	1	1	0	1	13
Královéhradecký	0	2	2	3	0	0	0	1	0	0	0	8
Pardubický	0	1	1	4	0	0	0	0	0	0	0	6
Kraj Vysočina	2	3	4	7	2	3	1	4	1	0	2	27
Jihomoravský	2	8	9	9	1	0	1	5	3	1	1	39
Zlínský	0	3	3	2	0	0	0	2	0	0	0	10
Olomoucký	2	5	5	5	1	3	3	4	1	1	1	30
Moravskoslezský	1	10	15	8	1	1	1	10	0	0	1	47
Celkem ČR*	13	65	87	87	19	19	16	53	18	5	19	292

GRAF 3

Využívání kreativních terapií a uměleckých technik podle typů služeb - absolutní počty programů a relativní zastoupení

Využití dat ze studií: Patologičtí hráči v léčbě 2021

Patologičtí hráči v léčbě 2021

každé 2 roky

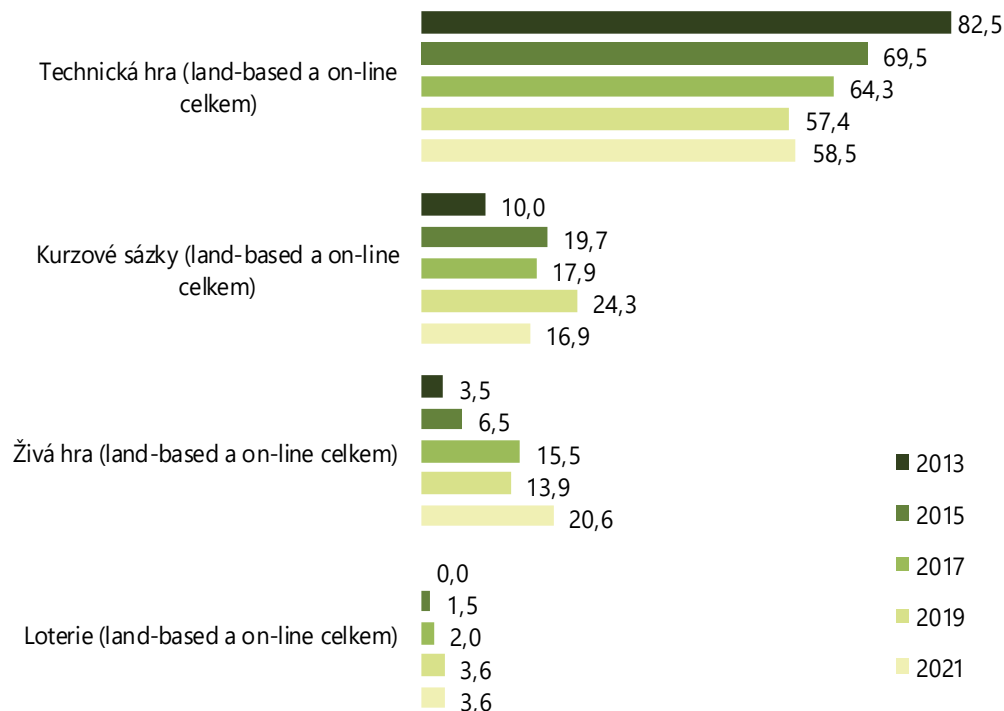
Z výsledků z r. 2021 vyplývá, že **49 %** hráčů v léčbě se léčilo pro hráčskou poruchu opakovaně.

Celkem **87 %** hráčů v léčbě se někdy pokusilo své hraní omezit nebo s hraním přestat bez odborné pomoci.

Hlavními důvody pro vyhledání odborné pomoci byly stejně jako v minulých letech **finanční problémy a problémy ve vztazích s blízkými**, následovaly **problémy v oblasti duševního zdraví a v zaměstnání**.

Přibližně 82 % hráčů uvedlo v r. 2021 vysokou či velmi vysokou míru motivace k léčbě.

Hlavní problémová hazardní hra u respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013 až 2021, podle typu hry, v %

> Využití dat ze studií: Patologičtí hráči v léčbě 2021

Patologičtí hráči v léčbě 2021

každé 2 roky

Milníky hráčské kariéry respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě

Průměrný věk	2013	2015	2017	2019	2021
První zkušenost s hazardním hraním	19,7	20,3	20,7	20,6	22,6
První zkušenost s hlavní problémovou hrou	23,6	22,7	22,5	22,5	24,6
Pravidelné hraní	–	25,0	25,1	24,7	26,8
Vnímání hazardního hraní jako problému	–	28,9	28,5	28,2	30,0
Vyhledání odborné pomoci	29,9	31,8	32,1	31,7	34,3

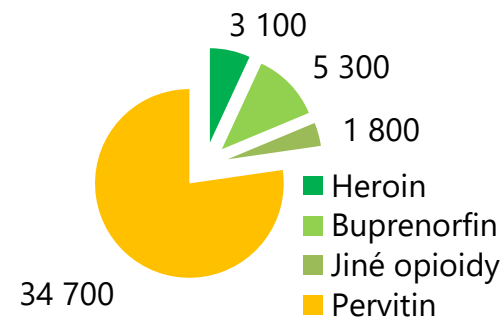
Využití dat ze studií: Multiplikátor 2022

Multiplikátor 2022 každé 3 roky

Národní odhad počtu lidí užívajících drogy rizikově (LDR), resp. užívajících pervitin (LPR) a opioidy (LOR), je každoročně prováděn multiplikační metodou za použití dat o počtu klientů nízkoprahových programů.

tabulka 3-10: Střední hodnoty prevalenčních odhadů problémového užívání pervitinu a opioidů provedených multiplikační metodou za použití dat z nízkoprahových programů v l. 2012–2021

Rok	LDR celkem		Uživatelé opioidů					Uživatelé pervitinu		Injekční uživatelé drog	
	Počet	Na 1 000 os. 15–64 let	Uživatelé heroinu	Uživatelé buprenorfinu	Uživatelé jiných opioidů	Celkem	Na 1 000 os. 15–64 let	Počet	Na 1 000 os. 15–64 let	Počet	Na 1 000 os. 15–64 let
2012	36 000	4,98	3 300	4 500	–	7 900	1,09	28 100	3,89	33 300	4,61
2013	40 000	5,59	2 700	5 200	–	7 900	1,11	32 000	4,48	38 700	5,41
2014	41 900	5,92	3 100	5 200	–	8 300	1,17	33 600	4,75	36 200	5,11
2015	42 200	6,01	3 300	5 200	1 000	9 500	1,35	32 700	4,66	38 500	5,47
2016	40 800	5,86	2 500	5 200	1 500	9 200	1,32	31 600	4,54	37 000	5,31
2017	41 700	6,04	2 800	4 900	1 900	9 600	1,39	32 100	4,65	37 700	5,45
2018	43 700	6,49	3 400	5 200	1 700	10 200	1,52	33 500	4,97	39 500	5,86
2019	45 100	6,57	3 200	5 700	1 500	10 500	1,53	34 600	5,04	40 800	5,95
2020	44 200	6,47	3 300	6 400	1 400	11 100	1,63	33 100	4,84	42 200	6,18
2021	44 900	6,75	3 100	5 300	1 800	10 200	1,54	34 700	5,21	40 500	6,09

**kombinace s
informacemi
ze závěrečných
zpráv DŘ**

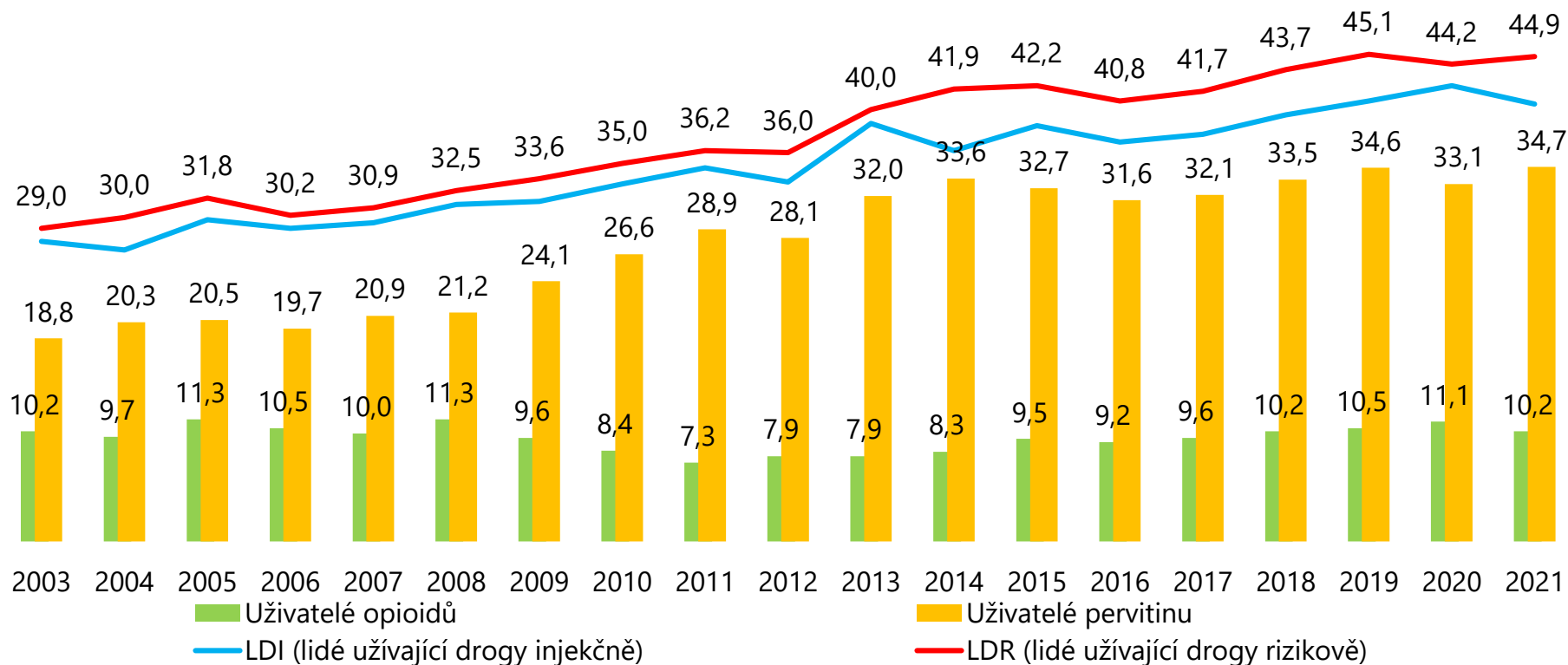
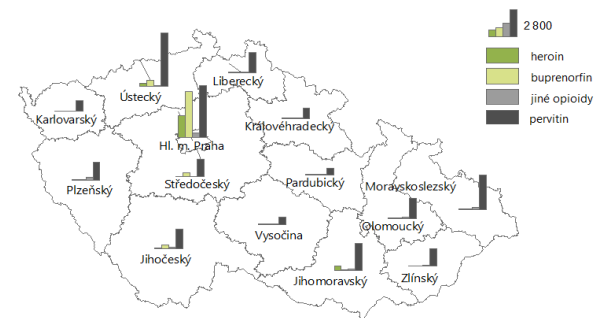
Pozn.: V r. 2019 byla provedena revize odhadů za období 2009–2018 v Praze, což ovlivnilo celkové odhady za ČR. Za r. 2019–2021 byl odhad proveden touto revidovanou metodikou.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2022e)

Využití dat ze studií: Multiplikátor 2022

Multiplikátor 2022 každé 3 roky

> Využití dat ze studií: Monitoring testování infekcí 2022

Monitoring testování infekcí 2022 každoročně

tabulka 4-3: Výsledky testování uživatelů drog na VHC v nízkoprahových zařízeních v r. 2021 podle krajů, průzkum Monitoring testování infekcí

Kraj	Počet programů testujících na VHC*	Testované osoby		
		Celkem	Počet pozitivních	Podíl pozitivních (%)
Praha	4	750	435	58,0
Středočeský	5	148	22	14,9
Jihočeský	4	127	18	14,2
Plzeňský	4	136	27	19,9
Karlovarský	4	161	14	8,7
Ústecký	6	238	71	29,8
Liberecký	1	50	2	4,0
Královéhradecký	2	100	11	11,0
Pardubický	1	53	7	13,2
Vysočina	2	167	9	5,4
Jihomoravský	5	348	63	18,1
Olomoucký	1	109	25	22,9
Zlínský	3	51	7	13,7
Moravskoslezský	3	45	15	33,3
Celkem ČR	45	2 483	726	29,2

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2022b)

Využití dat ze studií: Monitoring testování infekcí 2022

Monitoring testování infekcí 2022

každoročně

Programy byly v r. 2021 v kontaktu s celkem 19,8 tis. klienty, otestováno na VHC bylo celkem 1 474 osob (7,4 %), z nich mělo 171 pozitivní výsledek (11,6 % ze skupiny testovaných osob). Z nich 115 (67,3 %) zahájilo léčbu a 82 osob léčbu dokončilo (71,3 % z těch, kteří započali léčbu) – graf 9-2.

graf 9-2: Kaskáda péče VHC v průzkumu Monitoring testování infekcí v nízkoprahových službách v r. 2021

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2022b)

Využití dat ze studií: On-line dotazník 2022

On-line dotazníkový průzkum 2022

dvakrát ročně, navazuje fokusní skupina

Závislosti na digitálních technologiích

25 otázek, osloveno bylo 388 programů (identifikováno ve Sčítání adiktologických služeb 2020 a doplněno o několik nových služeb), odpovědi na dotazník poskytlo celkem 254 služeb.

Roste počet klientů v riziku digitální závislosti v kontaktu s adiktologickými službami.

Neexistují specifické služby pro klienty
v riziku digitální závislosti.

109 adiktologických programů (37 %)
poskytuje služby osobám nadužívajícím
digitální technologie.

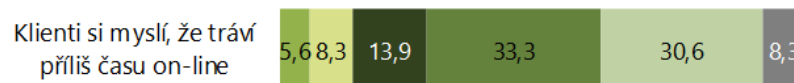
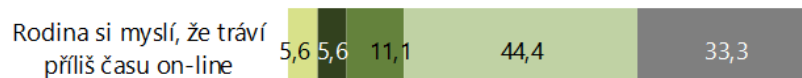
**36 programů (14,2 %) pracovalo s klienty, jejichž
primárním problémem byly digitální technologie**

Využití dat ze studií: On-line dotazník 2022

On-line dotazníkový průzkum 2022 dvakrát ročně, navazuje fokusní skupina

Klienti uváděli nejčastěji problémy s:

- hraním her na mobilním telefonu,
- hraním her na počítači nebo herních konzolích,
- trávením času na sociálních sítích (Facebook, Instagram, TikTok),
- online komunikací (vyřizování e-mailů, sledování zpráv, videohovory),
- sledováním, nahráváním a sdílením videí na YouTube a sociálních sítí,
- online pornografií a/nebo kybersexem.

■ Vůbec ■ Zřídka ■ Málokdy ■ Občas ■ Často ■ Velmi často

TABULKA 4

Výskyt problémů spojených s nadužíváním digitálních technologií u klientů adiktologických služeb – studie Závislosti na digitálních technologiích 2022, %

	Často	Velmi často
Zdravotní problémy		
Zanedbávání spánku	52,8	16,7
Problémy se spánkem (usínáním, častým buzením)	47,2	16,7
Zanedbávání hygieny	11,1	0,0
Zanedbávání jídla	19,4	5,6
Bolesti hlavy, zad a/nebo pohybového aparátu	16,7	5,6
Přibývání na váze, obezita	5,6	2,8
Psychické problémy a dopady na okolí		
Nepříjemné pocity při nemožnosti být on-line	50,0	11,1
Zanedbávání práce nebo školy	38,9	19,4
Problémy se soustředěním, udržením pozornosti	30,6	25,0
Zanedbávání přátel nebo koníčků	41,7	11,1
Zanedbávání rodiny	41,7	11,1
Neúspěšná snaha o omezení času na internetu	33,3	8,3
Trávení času on-line i bez zábavy	16,7	13,9
Finanční problémy	19,4	5,6

> Využití dat ze studií: Ukrajinci v adi. službách v ČR

Ukrajina 2022

ad hoc studie zaměřená na využívání adi. služeb ze strany osob přicházejících z Ukrajiny v důsledku válečného konfliktu (duben – květen 2022)

- > online dotazník (LimeSurvey), 20 otázek
- > sběr dat zahájen 20.4.2022
- > k 25.5.2022: 219 odpovědí v dotazníku, z toho 152 úplně vyplněných dotazníků
- > „Obrátili se na vás o pomoc klienti z Ukrajiny?“ 21 odpovědí

Jaké služby vyhledávají	
Metadon	37
Jiná substituce	11
ART (HIV léčba)	2
Léčba jiných infekcí	63
Testování na infekce obecně	16
Testování HIV	6
Testování VHC	21
Testování VHB	19
Testování syfilis	17
Výměna inj. materiálu	0
Krizová intervence	64
Potravinový servis	103
Hygienický servis	3
Zdravotní ošetření	69
Poradenství	26

Praha	9	Muži	37
Brno	5	Ženy	66
České Budějovice	1	Děti	16
Krnov	1	Celkem	103 dospělých a 16 dětí
Olomouc	1	Alkohol	22
Ostrava	1	Nelegální drogy	45
Tábor	1	Léky	21
Ústí nad Labem	1	Jiné	18
Vyškov	1		

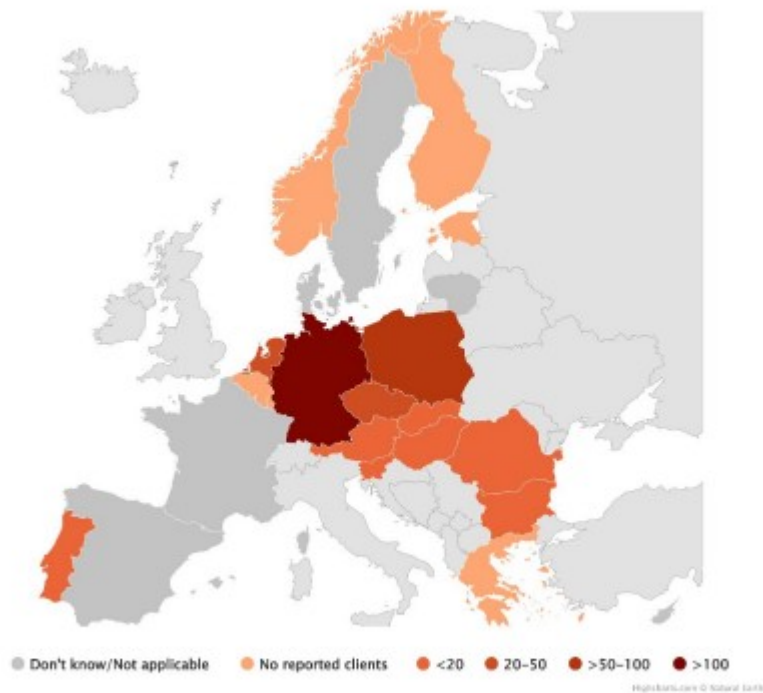
Využití dat ze studií: Ukrajinci v adi. službách v ČR

Ukrajina 2022 Trendspotter EMCDDA

EMCDDA TRENDSPOTTER BRIEFING
Responsiveness and preparedness
in addressing drug-related needs
of displaced Ukrainians in EU countries
bordering Ukraine

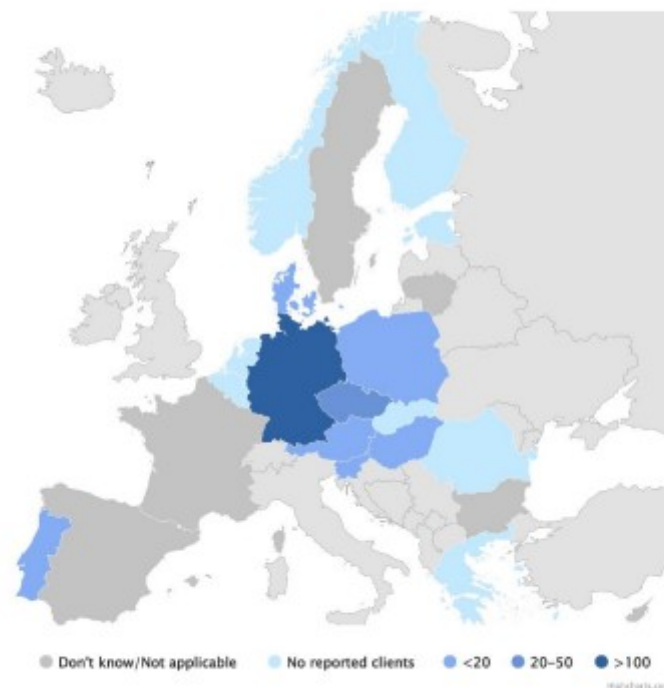
Zdroj: EMCDDA (2022)

FIGURE 3
Expert estimates of the number of displaced people from Ukraine receiving opioid agonist treatment in the EU since February 2022

Source: Online survey among Reitox national focal points between 11 April and 3 May.

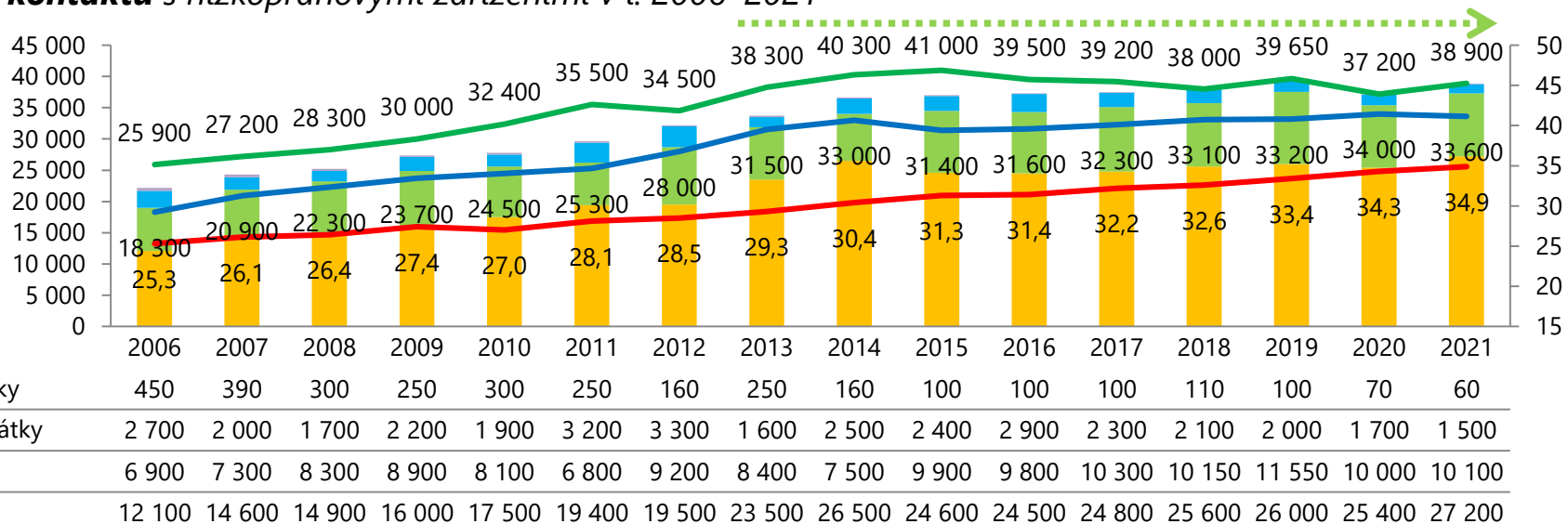
FIGURE 4
Expert estimates of the number of displaced people from Ukraine in contact with low-threshold harm reduction services in the EU since February 2022

Source: Online survey among Reitox national focal points between 11 April and 3 May.

Využití dat ze závěrečných zpráv DŘ

Klienti v kontaktu s nízkoprahovými zařízeními v l. 2006–2021

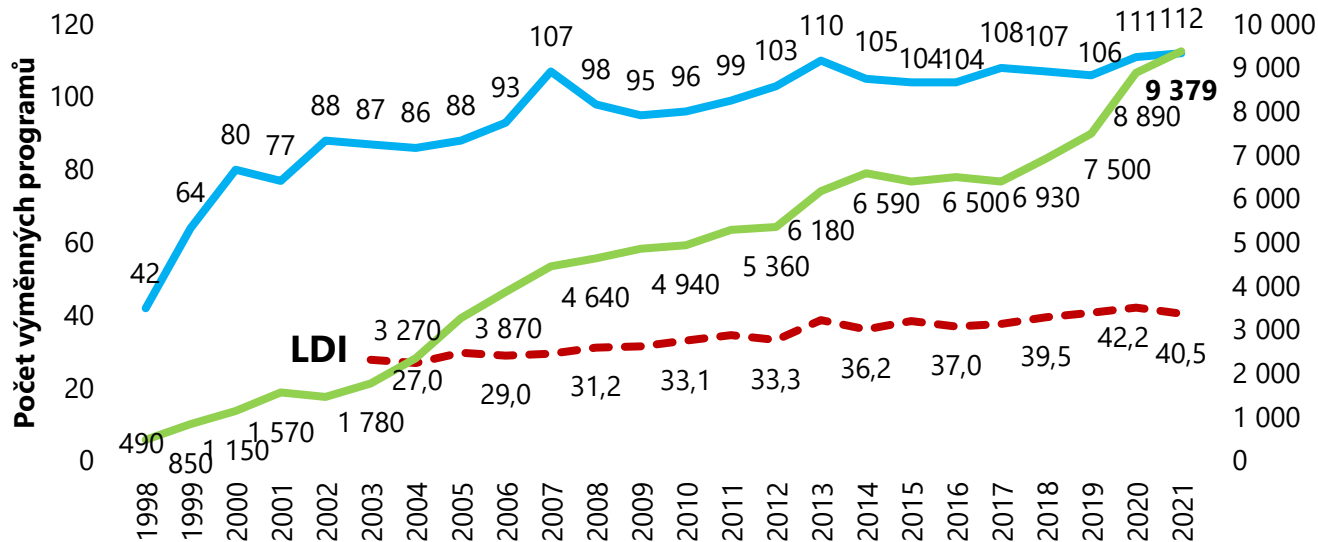
Objem výkonů nízkoprahových zařízení v l. 2012–2021, v tis.

Výkony	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hygienický servis	46,4	42,4	44,7	44,5	47,5	51,3	57,4	68,0	63,4	76,8
Individuální poradenství	34,0	27,4	30,9	29,0	30,6	29,5	28,3	29,7	29,4	31,1
Krizová intervence	1,8	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,5	1,4	1,6	1,8
Potravinový servis	94,3	100,2	97,7	86,3	93,0	108,6	122,6	130,7	154,3	156,5
Skupinové poradenství	0,5	0,5	0,6	0,7	0,5	0,5	0,5	0,7	0,2	0,2
Distribuce injekčního materiálu	240,1	279,1	292,2	284,1	283,4	257,2	277,0	293,6	284,6	294,2
Zdravotní ošetření	9,2	10,8	11,7	11,9	12,0	12,5	13,4	15,8	17,2	17,2
Celkem	421,5	458,1	476,7	454,3	468,3	460,9	500,7	540,1	550,7	577,7

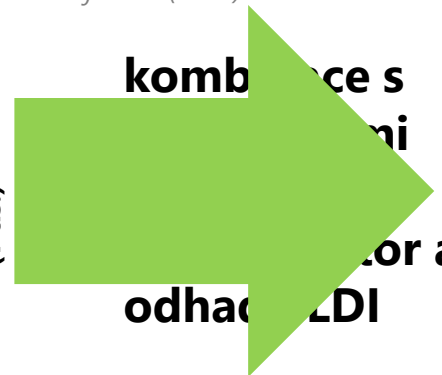

Využití dat ze závěrečných zpráv DŘ

Počet **vyměněných jehel** a stříkaček v l. 1998–2021

Zdroj: NMS (2022)

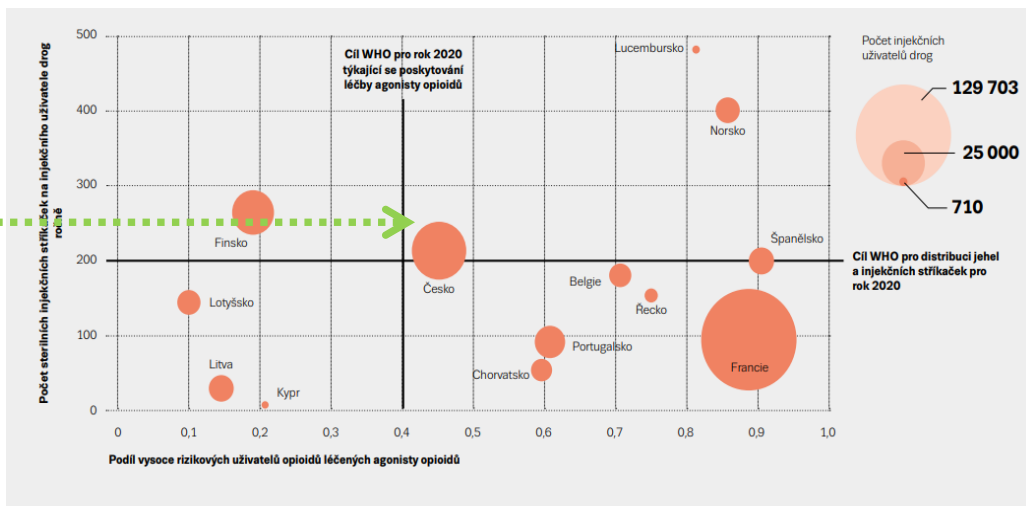

9 379 000 vyměněných stříkaček
40 500 LDI

=232 ks. na 1 LDI

podle WHO v rámci prevence přenosu HIV nad hranicí pásma vysokého pokrytí (cíl WHO = 200), jako jedna ze 4 evropských zemí

Zdroj: EMCDDA (2022)

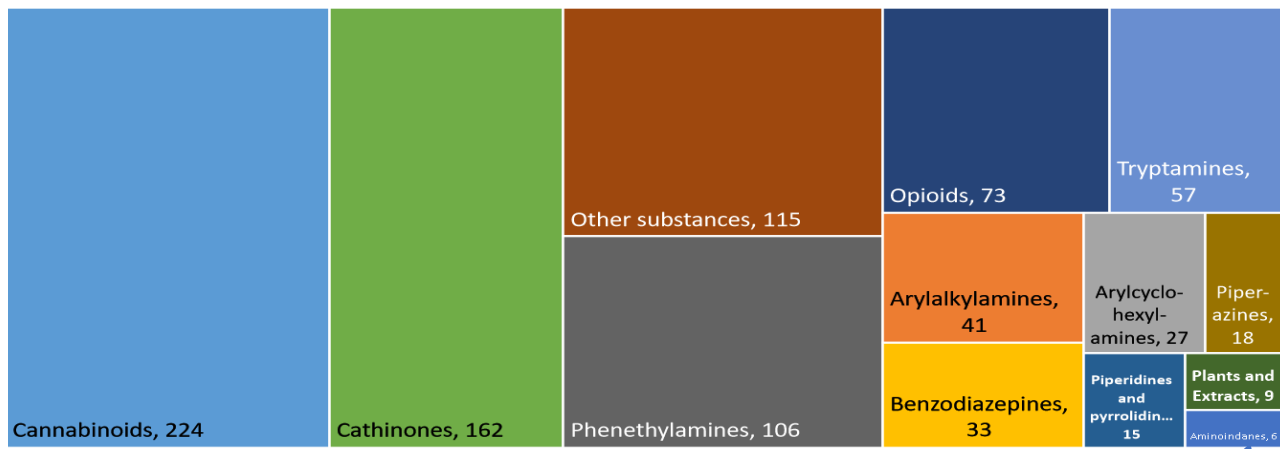
> Využití dat ze systému včasného varování (Early Warning System, EWS)

System včasného varování 2022

V Systému včasného varování před novými drogami koordinovaném NMS¹⁹⁷ bylo za r. 2021 v ČR hlášeno celkem 21 nových psychoaktivních látek,¹⁹⁸ z toho 6 vůbec poprvé (14 látek v r. 2020). Nejčastěji to byly syntetické katinony¹⁹⁹ (7 látek) (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2022g).

EMCDDA: počty monitorovaných substancí v rámci EU

Aminoindanes, 6

Studie NMS 2023: ve službách

Monitoring testování infekcí 2023

online dotazník, limesurvey/survio, každý rok, standardně oslovujeme nízkoprahová zařízení
příprava červen 2023, realizace červenec – srpen

Patologičtí hráči v léčbě 2023

jednou za dva roky
připravujeme dotazník
gamblingové ambulance + léčba
příprava červen 2023, realizace červenec – listopad 2023

XXXXXXXXXXXXXXXX

Studie NMS 2023: celopopulační

Národní výzkum užívání návykových látek 2023

každé 4 roky, naposledy 2020, změna harmonogramu realizace
duben – červen 2023
kombinace F2F a online části

Prevalence užívání drog 2023

každoročně
CAPI/CAWI, dotazník – zahrnout také kratom

Výzkum občanů 2023

každoročně
listopad – prosinec 2023 – leden
CAPI/PAPI, dotazník

prevalence užívání látek, vzorce užívání, frekvence, odhady intenzivního užívání pomocí screeningových škál

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Děkujeme za pozornost

Mgr. Pavla Chomynová

Mgr. Barbora Orlíková, Ph.D.

Národní monitorovací středisko pro
drogy a závislosti

chomynova.pavla@vlada.cz

orlikova.barbora@vlada.cz

www.drogy-info.cz

rvkpp.vlada.cz

www.vlada.cz

www.koureni-zabiji.cz

www.alkohol-skodi.cz

www.hazardni-hrani.cz

Národní linka pro odvykání: 800 35 00 00